

ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОМУ ПРОЦЕСІ

*Близнюк А. О., к.е.н., доцент,
Хорошилова І. О. к.е.н., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Поняття "ефективний", яке часто використовують у повсякденній практиці та теорії управління, є досить невизначеним. У латинській мові "effectivus" означає дієвий, такий, що дає потрібні результати.

Соціальна психологія і педагогіка завжди приділяли особливу увагу проблемам управління навчально-виховним процесом, тому що за всіх часів фахівці, чії здібності, знання і навички формувалися протягом навчання, були важливим фактором соціального та економічного прогресу суспільства.

Ефективність управління - один із головних критеріїв оцінки сучасного керівника середніх навчальних закладів - є актуальним предметом наукових дискусій.

Ці проблеми особливо загострилися в останнє десятиліття, коли різноманіття форм власності створило сприятливе середовище, що дає змогу навчальним закладам якнайповніше реалізувати свої освітні та виховні можливості в системі багаторівневої, безперервної освіти.

Виходячи з потреб ринку праці, з'явилися різноманітні типи навчальних закладів з новими профілями навчання, додатковими ускладненнями навчальних програм, підвищеним рівнем освіти.

У сучасних умовах керівники всіх типів навчальних закладів, головною проблемою яких стало взаємовідношення з ринком праці, працюють над удосконаленням не тільки освітнього процесу, а й

розв'язують проблеми адаптації своїх викладачів і здобувачів до нових умов ринкової економіки.

Виконання закладами освіти цих ускладнених функцій неможливе без психологічних і педагогічних досліджень, технологій управління та навчання педагогічної діяльності.

У вітчизняній психолого-педагогічній теорії широко відомі дослідження організації та управління педагогічними системами, в яких порушуються проблеми вивчення, аналізу, оцінювання та контролю навчальних закладів.

Результати досліджень створили теоретичне підґрунтя розроблення проблеми оцінювання ефективності управлінської діяльності керівників закладів освіти, визначили блоки аналітичної інформації для ухвалення управлінських рішень щодо регулювання та коригування освітнього процесу з метою підвищення якості та ефективності.

Аналіз психолого-педагогічних досліджень дав змогу виокремити блоки аналітичної інформації, що традиційно використовувалися в управлінні навчальними закладами.

Перша група - інформація про діяльність щодо кадрового та матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу.

Друга група - інформація про зв'язок закладу освіти із соціумом; про процеси, що характеризують його, про взаємодію закладу освіти з громадськими організаціями та трудовими колективами; про співпрацю з батьками.

Третя група - включає інформаційні блоки, які характеризують освітній процес. Це стан викладання навчальних дисциплін, реалізація навчальної, виховної функцій навчання, рівень вимог, на якому працюють викладачі, зміст і організація позаурочної виховної роботи.

Четверта група - інформація про організаційне забезпечення освітнього процесу, про виконання плану роботи, про ефективність

управлінської діяльності.

П'ята група - відомості про результати роботи закладів освіти: дані про виконання плану розвитку контингенту здобувачів, про засвоєння учнями знань і способів діяльності, ступінь їхньої навченості, рівень здатності до навчання, рівень вихованості.

Завдання оновлення навчальних закладів у нових соціально-економічних умовах потребували переорієнтації цілей аналізу сформованої системи аналітичної інформації навчального закладу. Основною метою контрольної-аналітичної діяльності в навчальних закладах був процес пізнання об'єкта, збирання і первинне опрацювання інформації про нього та супутня цьому робота: розроблення навчально-методичних рекомендацій щодо ліквідації відхилень від норми; впровадження інноваційних соціологічних, психологічних і педагогічних технологій вивчення об'єкта дослідження; використання ефективних педагогічних засобів у навчально-виховному процесі. Тому головним завданням управлінців заведено було вважати: вивчення стану педагогічного об'єкта (явища); перевірку виконання управлінського рішення; визначення відповідності результатів вимогам, що висуваються.

Треба зазначити, що проведена робота була, безумовно, потрібною і необхідною, однак, соціально-педагогічна реальність вимагає переорієнтації її цілей з пізнавальної (проміжної) на перетворювальну з виходом на кінцевий результат діяльності. У зв'язку з цим зміст блоків традиційної аналітичної інформації повинен постійно вдосконалюватись відповідно до нових цілей і виходу на ефективні параметри результатів діяльності навчального закладу.